

FI Dnr 15-3226

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Beslut om kontracykliskt buffertvärde

Finansinspektionen beslutar att inte ändra Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:33) om kontracykliskt buffertvärde. Det buffertvärde på 1 procent som finns angivet i föreskrifterna ska därmed fortsätta att gälla.

Ärendet

Finansinspektionen ska enligt 7 kap. 1 § lagen (2014:966) om kapitalbuffertar (buffertlagen) för varje kvartal fastställa ett kontracykliskt buffertriktvärde¹ och ett kontracykliskt buffertvärde. Finansinspektionen beslutade den 8 september 2014 att meddela nya föreskrifter om kontracykliskt buffertvärde; Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:33) om kontracykliskt buffertvärde.² Föreskrifterna medförde att den kontracykliska kapitalbufferten för Sverige aktiverades. Enligt föreskrifterna ska det kontracykliska buffertvärdet vara 1 procent och tillämpas från och med den 13 september 2015. Den 8 december 2014 fattade Finansinspektionen ett nytt kvartalsbeslut där det fastställdes att buffertvärdet på 1 procent alltjämt fortsätter att gälla. Av motiveringen till beslutet³ framgår att det kontracykliska buffertriktvärdet då fastställdes till 1,65 procent.

Finansinspektionens bedömning

Syftet med den kontracykliska kapitalbufferten är att stärka bankernas motståndskraft och se till att banksystemet i dess helhet har tillräckligt med kapital för att upprätthålla flödet av krediter till hushåll och företag i lägen när störningar i det finansiella systemet skulle kunna ge upphov till kreditåtstramning. Den kontracykliska bufferten ska byggas upp när finansiella obalanser riskerar att byggas upp och orsaka systemrisk. I en lågkonjunktur

¹ Buffertriktvärdet fungerar som en utgångspunkt för Finansinspektionens bedömning av storleken på det kontracykliska buffertvärdet.

² FI (2014), *Föreskrifter om kontracykliskt buffertvärde*. Publicerad på fi.se den 10 september 2014, FI Dnr 14-7010.

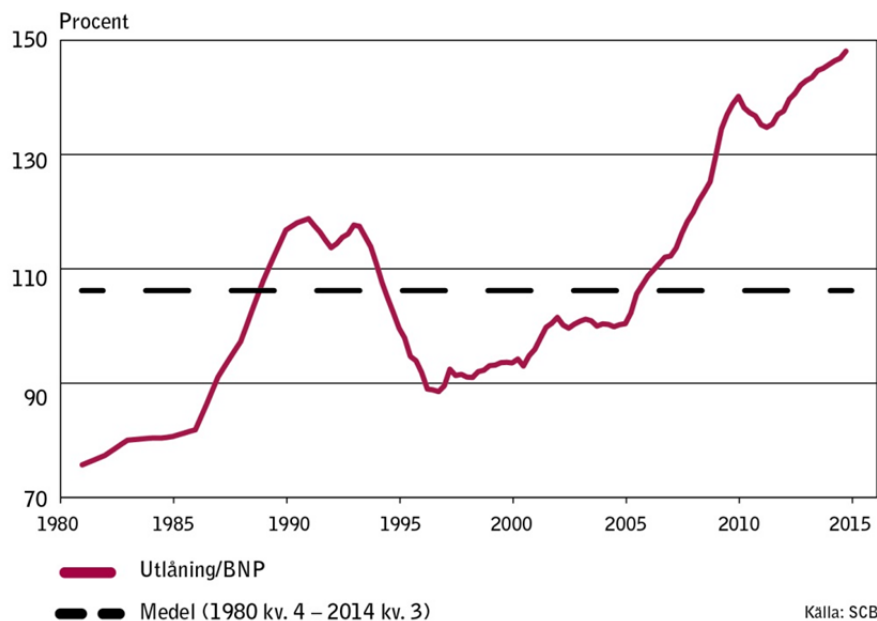
³ FI (2014), *Beslut om kontracykliskt buffertvärde*. Publicerad på fi.se den 10 december 2014, FI Dnr 14-16989.

eller vid stora förluster i bankerna kan utlåningen stramas åt. I ett sådant läge kan buffertkravet minskas för att förhindra att en stramare utlåning förstärker nedgången i ekonomin.

Finansinspektionen fastställer det kontracykliska buffertvärdet för Sverige på basis av en kvalitativ bedömning som tar hänsyn till kvantitativa faktorer. *Buffertriktvärdet* är en viktig men inte avgörande faktor i denna bedömning. Hänsyn tas även till andra kvantitativa variabler som är relevanta för att kunna bedöma de cykliska systemriskerna.

Utgångspunkten för Finansinspektionens bedömning av de cykliska systemriskerna är det så kallade kreditgapet, som är ett mått på hur mycket utlåningen i förhållande till BNP avviker från sin långsiktiga trend.⁴ Den totala utlåningen till hushåll och företag i Sverige har ökat snabbare än BNP under 2000-talet. Sedan finanskrisen har tillväxten i hushålls- och företagskrediter dock dämpats. Trots detta ligger den totala utlåningen till hushåll och företag fortfarande på en historiskt hög nivå och fortsätter att stiga (se diagram 1).

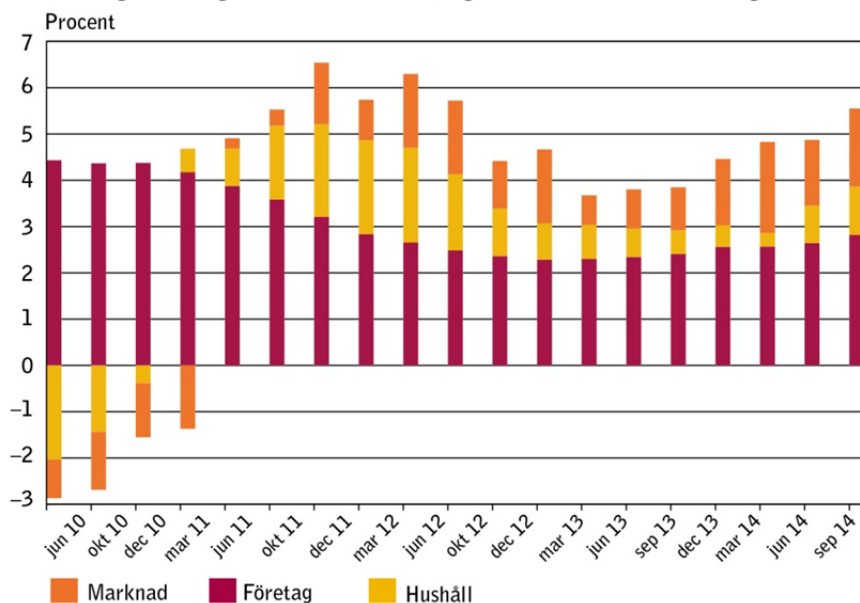
1 Utlåning i förhållande till BNP

Tillväxttaktarna på årsbasis i utlåningen till den privata icke-finansiella sektorn ökade något under det tredje kvartalet 2014. Detta framgår i diagram 2 som även visar hur mycket hushålls- respektive företagsutlåningen från monetära finansinstitut (MFI) samt företagens marknadsfinansiering bidrar till den totala kreditillväxttakten.

⁴ För Sverige innefattar måttet på den totala privata utlåningen all utlåning till företag och hushåll som ges via monetära finansinstitut (MFI) och företagens totala marknadsfinansiering. Företagens marknadsfinansiering definieras som värdet av samtliga utestående företagsobligationer och certifikat som handlas på räntemarknaden.

2 Tillväxttakter i utlåning uppdelat på bidrag från hushåll, företagsutlåning från MFI och företagens marknadsfinansiering

Utlåningen fortsätter att växa snabbare än BNP och den årliga tillväxttakten i såväl hushållsutlåningen som företagsutlåningen uppvisar en fortsatt uppgående trend (se tabell 1). Tillväxttakten i hushållens utlåning har ökat och ligger i nuläget på 5,4 procent. Företagsutlåningen från finansiella institut fortsätter att visa tecken på återhämtning och har ökat med 3 procent i årstakt jämfört med samma kvartal året före. Företagens marknadsfinansiering fortsätter att öka snabbt och blir därmed en alltmer viktig finansieringskälla för företagen, vid sidan av de monetära finansiella instituten. Stigande total företagsutlåning speglar sannolikt en starkare investeringskonjunktur.

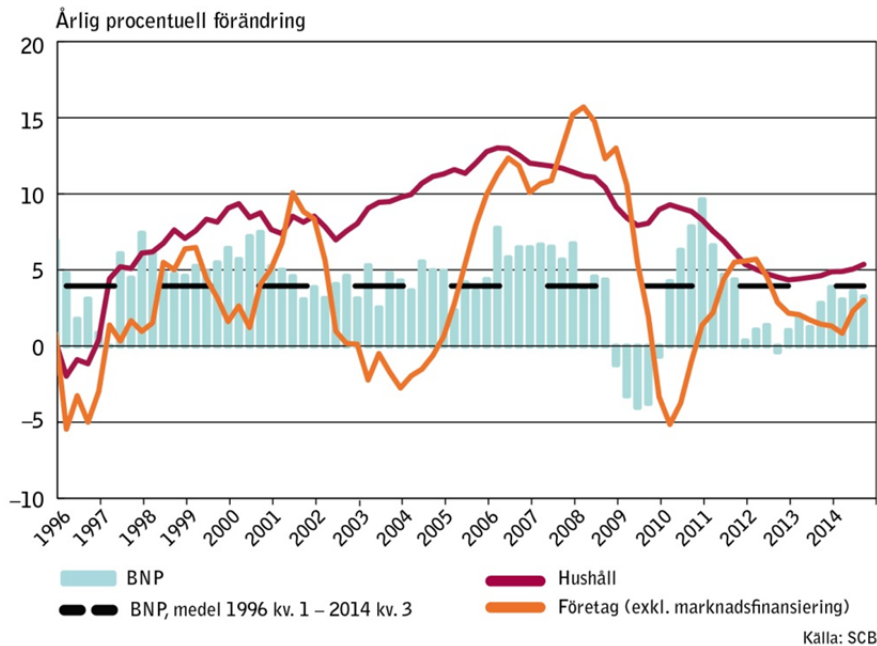
1 Tillväxttakter i utlåning till hushåll och företag (exklusive resp. inklusive företagens marknadsfinansiering)

	Hushåll (MFI)	Företag (MFI)	Företag (marknad)	Företag (MFI+marknad)	Total utlåning
2013 kv 3	4,6	1,4	7,5	3,0	3,8
2013 kv 4	4,9	1,3	11,7	4,0	4,5
2014 kv 1	4,9	0,8	15,8	4,8	4,8
2014 kv 2	5,1	2,3	11,1	4,7	4,9
2014 kv 3	5,4	3,0	13,2	5,8	5,5

Källa: SCB

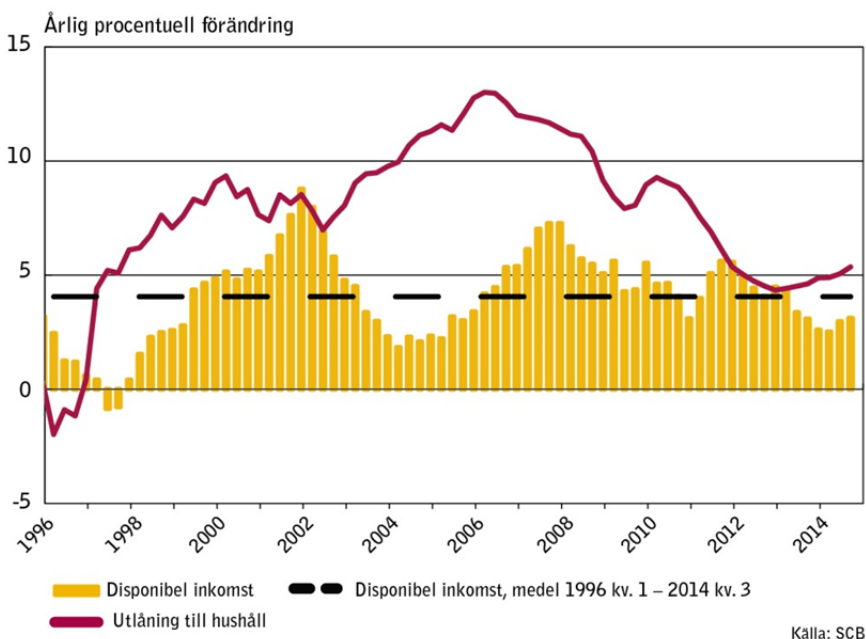
Sammantaget växer hushållens skulder fortfarande snabbare än BNP, medan tillväxttakten för företagsutlåningen från finansiella institut börjar närma sig den nominella BNP-tillväxten (se diagram 3).

3 Tillväxttakten i utlåning till hushåll respektive företag samt nominell BNP-tillväxt

Såväl hushållskrediterna som den disponibla inkomsten ökade för det tredje kvartalet 2014, men utlåningen till hushåll växte fortsatt snabbare än disponibel inkomst (se diagram 4). Detta kan bero på att huspriserna, som driver hushållens utlåning, har fortsatt att öka snabbare än hushållens disponibla inkomst de senaste kvartalen. Den disponibla inkomsten fortsätter dock att öka i en god takt, nära det historiska genomsnittet, inte minst på grund av den låga räntemiljön.

4 Tillväxttakten i utlåning till hushåll och nominell disponibel inkomst

När buffertvärdet fastställs är det viktigt att även ta hänsyn till andra åtgärder som Finansinspektionen vidtar för att hantera systemrisk. Finansinspektionen har sedan tidigare vidtagit en rad åtgärder som tillsammans syftar till att både främja konsumentskyddet och öka bankernas motståndskraft och förmåga att hantera systemrisk som kan vara kopplade till hushållens skuldsättning.⁵ Som ett led i detta arbete avser Finansinspektionen nu även att införa ett amorteringskrav för nya bolån.⁶ Detta eftersom högt belånade hushåll är känsliga för ekonomiska påfrestningar och kan utgöra en makroekonomisk risk. Ett amorteringskrav ökar hushållens motståndskraft mot ekonomiska påfrestningar och minskar den makroekonomiska risken. Den föreslagna regleringen innebär att nya bolånetagare ska amortera ner sina bolån till 50 procents belåningsgrad. Åtgärden bedöms ha en dämpande effekt på hushållens efterfrågan på bolån, som står för större delen av hushållskrediterna. De nya reglerna föreslås gälla från och med den 1 augusti 2015.

Buffertriktvärdet och andra kvantitativa faktorer

Buffertriktvärdet utgör utgångspunkten för Finansinspektionens bedömning av storleken på det kontracykliska buffertvärdet i Sverige. Det finns dock ingen mekanisk koppling mellan buffertriktvärdet och nivån på den kontracykliska bufferten. Beslut om det kontracykliska buffertvärdet grundas på både kvantitativa och kvalitativa bedömningar av hållbarheten i kreditutvecklingen och nivån på systemriskerna. Finansinspektionen tar därför hänsyn även till andra relevanta variabler som kan signalera uppbyggnad eller avtagande av cyklisk systemrisk samt gör egna kvalitativa bedömningar.

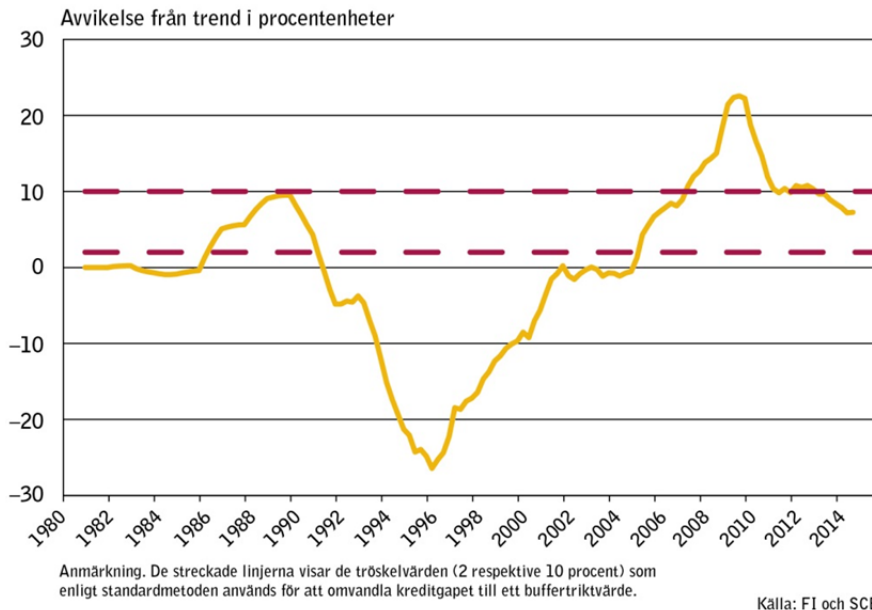
Finansinspektionen beräknar det kontracykliska buffertriktvärdet i enlighet med Baselkommitténs standardmetod som bygger på kreditgapet, det vill säga hur mycket utlåningen i förhållande till BNP avviker från sin långsiktiga trend.⁷ Enligt standardmetoden ligger kreditgapet på 7,3 procent (se diagram 5).

⁵ Finansinspektionen införde 2010 ett bolånetak om 85 procent, vilket innebär att hushåll inte får låna mer än 85 procent av bostadens värde med bostaden som säkerhet. Dessutom införde Finansinspektionen 2013 ett riskviktsgolv för svenska bolån om 15 procent för de banker som använder den interna riskklassificeringsmetoden för att beräkna riskvikterna för sina kreditexponeringar. Detta riskviktsgolv höjdes till 25 procent under 2014.

⁶ Se förslag till nya föreskrifter om krav på amortering av nya bolån, publicerat på fi.se den 11 mars 2015, <http://www.fi.se/Regler/FIs-forfattningar/Forslag-nya-FFFS/Listan/Amorteringskrav/>.

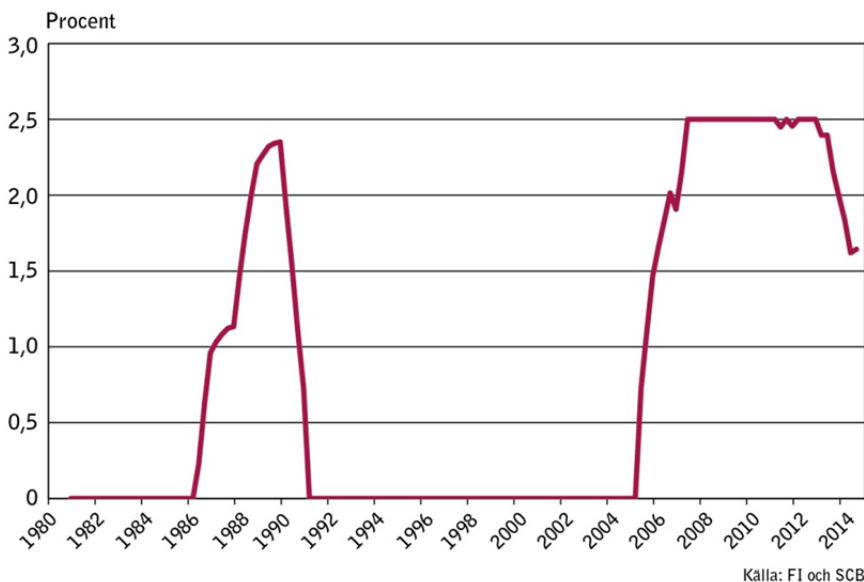
⁷ För mer information om standardmetoden se FI (2014), *Föreskrifter om kontracykliskt buffertvärde*. Publicerad på fi.se den 10 september 2014, FI Dnr 14-7010.

5 Kreditgapet enligt standardmetoden

Kreditgapet omvandlas till ett buffertriktvärde enligt en kvantitativ regel som anger hur kreditgapet och buffertriktvärdet förhåller sig till varandra. Ett kreditgap om 7,3 procent innebär att det kontracykliska buffertriktvärdet i Sverige är 1,65 procent för tredje kvartalet 2014 (se diagram 6).

6 Buffertnivån enligt standardmetoden

Finansinspektionen har därtill valt att följa upp ett antal indikatorer som, utöver kreditgapet, bedöms relevanta för Sveriges del vid fastställande av det kontracykliska buffertvärdet. Dessa inkluderar olika mått på utvecklingen i

utlåning, bostadspriser i förhållande till disponibel inkomst, bytesbalans och finansiellt sparande i offentlig sektor som andel av BNP, bankernas kapitalnivåer, hushållens räntekvot, och utvecklingen i reala aktiepriser.⁸

Ovan redogjordes för utvecklingen i utlåning under tredje kvartalet 2014. Den bild som de övriga indikatorerna ger för samma period är att situationen inte förändrats nämnvärt jämfört med årets andra kvartal. Det kan noteras att kvoten mellan huspriser och disponibel inkomst har ökat ytterligare något jämfört med kvartalet innan. Även om hushållens disponibla inkomst har ökat med omkring 3 procent i årstakt, ökar huspriserna i en snabbare takt. Den årliga tillväxttakten för huspriserna låg på ca 8 procent för tredje kvartalet 2014. Samtidigt är hushållens räntekvot fortsatt mycket låg och de låga räntorna innebär att räntekostnaderna utgör en allt mindre börda för hushållens ekonomi.

Den svenska bytesbalansen minskade något under 2014 men är fortsatt positiv. I dagsläget tycks det inte föreligga några obalanser i svensk ekonomi som helhet. Därtill kan det konstateras att bankernas kapitalstyrka är fortsatt god och har förbättrats under det tredje kvartalet. De svenska bankerna är välkapitaliserade och uppfyller mer än väl de ställda kapitalkraven.⁹ Det är en klar indikation på att motståndskraften i den svenska banksektorn är hög.

Sammantagen bedömning

Den totala utlåningen till den privata icke-finansiella sektorn fortsatte att öka något under det tredje kvartalet 2014. I synnerhet tillväxttakten i företagsutlåningen från såväl MFI:s som via marknadsfinansiering har ökat jämfört med samma kvartal året före. Utvecklingen i utlåning från båda dessa finansieringskällor bidrar till att den totala tillväxttakten i utlåning till företag för första gången på länge är något starkare än tillväxttakten i utlåning till hushåll. Eftersom utlåningen till företag under en relativt lång tid legat på en låg nivå bedöms inte denna utveckling som problematisk.

Vad avser hushållskrediter växer dessa något snabbare än nominell BNP-tillväxt och disponibel inkomst. Även om tillväxttakterna i utlåning till hushåll och företag är något högre än BNP-tillväxten bedöms dessa fortfarande ligga på en rimlig nivå. Det finns inte heller tecken på några obalanser vad avser utvecklingen i de övriga kvantitativa indikatorerna som ligger till grund för bedömningen av riskbilden överlag. Finansinspektionen fortsätter därtill att arbeta för att hantera riskerna med hushållens skuldsättning genom att införa ett amorteringskrav för bolån.

Finansinspektionens analys av den senaste utvecklingen tyder sammantaget inte på att finansiella obalanser byggs upp ytterligare. Med beaktande av

⁸ I bilaga 1 finns diagram över utvecklingen i dessa indikatorer.

⁹ FI (2015), *De svenska bankernas kapitalkrav, fjärde kvartalet 2014*. Publicerad på fi.se den 19 februari 2015, FI Dnr 14-16254.

utvecklingen i de olika indikatorerna samt redan vidtagna och planerade åtgärder fastställs det kontracykliska buffertvärdet till att fortsatt vara 1 procent.

FINANSINSPEKTIONEN

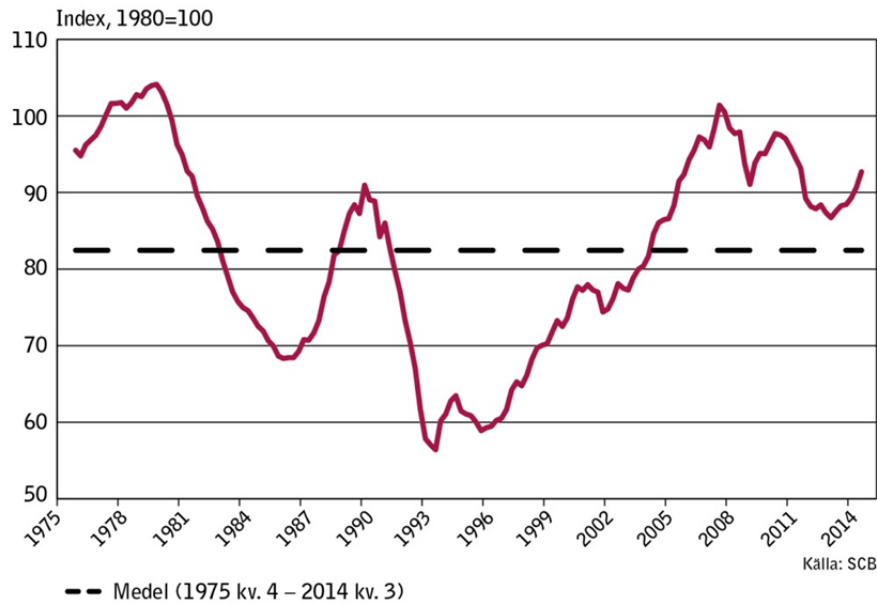
Sven-Erik Österberg
Styrelseordförande

Matilda Gjrja
Senior analytiker

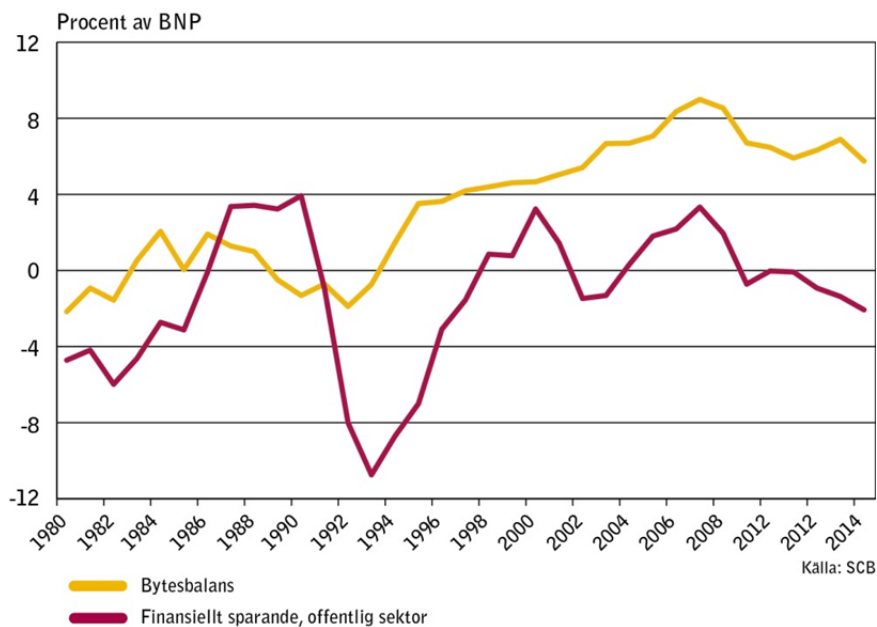
Beslut i detta ärende har fattats av Finansinspektionens styrelse (Sven-Erik Österberg, ordförande, Hans Nyman, Gustaf Sjöberg, Kristina Ståhl och Martin Andersson, generaldirektör) efter föredragning av senior analytiker Matilda Gjrja. I den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Per Håkansson och chefsekonomen Henrik Braconier deltagit.

Bilaga 1

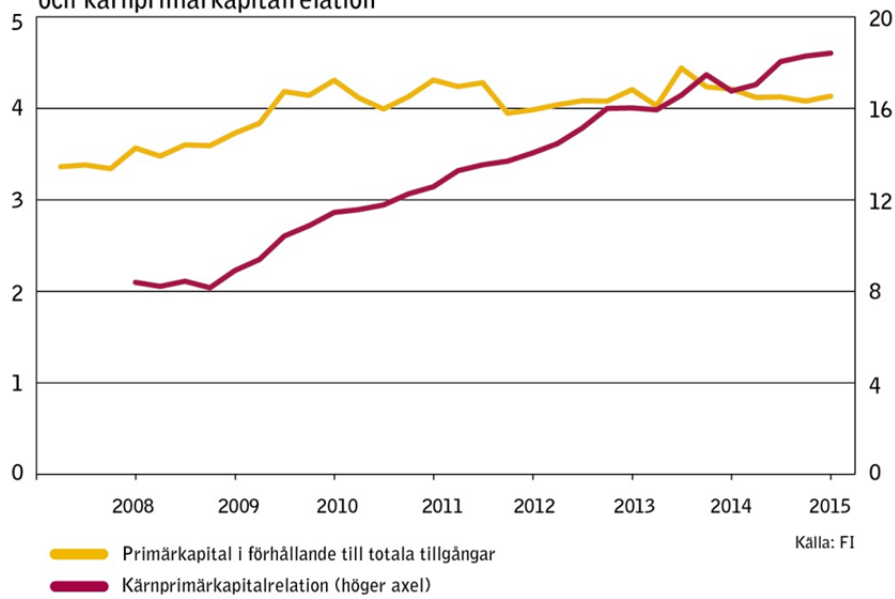
B 1.1 Huspriser i förhållande till disponibel inkomst

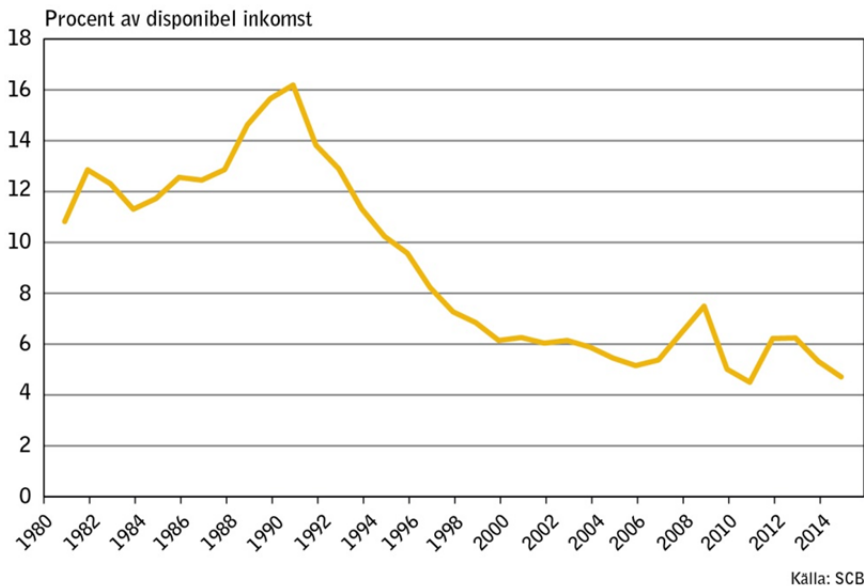
B 1.2 Bytesbalans och finansiellt sparande i offentlig sektor

B 1.3 Primärkapital i relation till totala tillgångar och kärnprimärkapitalrelation

B 1.4 Hushållens räntekvot

B 1.5 Reala aktiepriser

Anm. Reala aktiepriser har beräknats genom att dividera OMX med KPIF.

Källa: SCB och Reuters Ecowin